

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

II. leto.

V Gorici, veliki serpan 1881.

8. zvezek.

Na Marijino vnebovzetje.

Svitla zvezda, ko se vterne
Ter po nebu tje letí,
Vsem poglede v sé oberne
In za sabo trag pustí,
Kaker htela nam bi reči,
Naj zletimo vsi za njó,
Naj jo skušamo doteči,
Ki je mari nam nebó.

Takó ti si zvezda jasna,
Mati božjega Sinú,
Čez vse mila, čez vse krasna,
Gori splavala h Bogú;
Za sebój pa si pustila
Proti raju svitlo pot,
Ki bi k cilju naj vodila
Evin zašli, revni rod.

Lepa, ravna, gladka cesta
Iz pozemeljskih temnic
V mili blesk Sijóna mesta
In njegovih veselíc —
Je življenje tvoje, čisto
Nad vseh lilij beli cvet,
Je življenje lepo tisto,
Ki častí je čudomsvet.

To življenje, kako miče
Tjakaj gori za tebój,
In kako nas milo kliče
Zgled vabljivi, živi tvoj!
Ali duša se le straši
In le vpada ji pogum;
Poleg póta, glej! nas plaši
Trum sovražnih divji šum.

Koder mirno si hodila,
Ker napadal ni te greh,
Nam se vojska vtaborila,
Vsi popotni smo ji v smeh;
Nam je treba vojskovati
Pač za vsaki se korak;
Če se nočemo ji vdati,
Nam je pot težak, težak.

Vender vólimo to cesto
Skozitrum sovražnih roj;
Bog, Marija, večno mesto!
Bodi geslo nam za boj.
Mati! stoj nam tí na strani,
V boju tí zapovedúj!
Tu daj zmago četi vdani,
Tamkaj vence ji daruj!

Vodilo tretjega reda sv. Frančiška s kratko razlago.

Deseto poglavje.

Kako naj se bratje pomirijo mej seboj in z drugimi.

Da se mir naredi mej brati in sestrami ali tudi z drugimi, ki v sporu živijo, naj se stori, kaker se bo prav zdelo ministrom, če je mogoče, po svetu domačega škofa v tej zadevi.

Razlaga.

V vsakem društvu je pred vsem drugim treba edinosti, ako ima obstati in doseči svoj namen. „Vsako kraljestvo, ki se je razdelilo samo zoper sebe, opusti, in hiša zoper hišo, pade.“ (Luk. 11, 17.) Udje tretjega reda naj torej v edinosti in ljubezni žive mej sabo, ako hočejo, da bo red lepo napredoval in dosegal svoj namen. Kaker prvi kristijani naj bodo eno serce in ena duša, tako, da bodo vsem drugim ljudem zgled dajali tistega življenja, ki ga Kristus hoče, ko pravi: „Moja zapoved je ta, da se ljubite mej seboj, kaker sem jaz vas ljubil.“ (Jan. 15, 12.) „Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako boste ljubezen imeli eden do drugega.“ (Ravno tam 13, 35.)

Pa ne le v redu ne sme biti needinosti in preprirov mej posameznimi udi, tudi z drugimi ljudmi naj žive vsi skupaj in vsaki posebe v miru in pravi kerščanski ljubezni; skerbno naj se varujejo, da ne bodo koga žalili z besedo ali z djanjem; nikaker naj ne pripuščajo, da bi se jim vgnjezdilo v serce sovraštvo in merženje, in povsod naj skušajo ljudi, ki so se sperli, spraviti in sprijazniti ali z ljubeznjivim prigovarjanjem, ali pa, kjer to ni mogoče, z molitvijo in drugimi dobrimi deli. Tolikanj bolj so to dolžni storiti, ako vidijo, da so njihovi redovni bratje ali sestre po človeški slabosti, ali z drugimi ljudmi, ali mej sabo se kaj sporekli in nasakriž prišli. Ti pa naj radi slušajo bratovsko prigovarjanje in veseli sprejmejo dobre svete, da bodo berž ko mogoče potolažili svojega bližnjega. Ako je stvar težavna, naj prosijo sveta svojega redovnega predstojnika, in ta, ako sam ne ve, kako in kaj, naj se posvetuje, ako je mogoče, s škofom. Tako naj udje tretjega reda, kar imajo ali z družimi ali mej sabo, poravnajo lepo po kerščansko,

da, koliker je le mogoče, ne bodo imeli pravn in tožba pred svetovnimi gospodskami.

Enajsto poglavje.

Kaj je začeti, keder jih nadlegujejo proti pravici ali predpravicam njihovim.

Če pa bratom ali sestram proti pravici ali predpravicam njihovim oblastniki in predstojniki okrajev, kjer prebivajo, kako nadlego delajo, naj se obernejo ministri tistega kraja do škofov in drugih okrajnih duhovnih poglavarjev in po njihovem svetu in določilu naj se potem ravna v takih rečeh.

Razlaga.

V prvih časih so bili rimski papeži tretji red obdarovali z velikimi svetovnimi in duhovnimi pravicami. Duhovne pravice so jim ostale do današnjega dne in razni papeži so jih še jako pomnožili. Kakih posebnih svetovnih ali unanjih pravic pa nimajo več, in tako jih glede njih dandanašnji tudi nihče ne more nadlegovati. Potemtakem to poglavje za naše čase nima več veljave.

Dvanajsto poglavje.

Da naj se varujejo koliker mogoče slovesne ali očitne prisege.

Vsi naj se zderže slovesnih ali očitnih priseg, razen silne potrebe v prigodkih, ki so po dopuščanju apostoljskega sedeža izvzeti, namreč: zavoljo miru, vere, obrekovanja in spričevanja, kaker tudi pri pogodbah kupčije, prodaje in podaritve, če se bo koristno zdelo. Tudi pri navadnem govorjenju naj se, koliker le morejo, ogibajo priseg. In kedor je črez dan premalo pazljiv bil z jezikom, ter prisegel, (kaker se to zgodi v mnogem govorjenju), naj tisti dan zvečer, ko mora premisliti, kaj je storil, trikrat molli Gospodovo molitev, zavoljo takih nepremišljenih priseg. Vsaki naj pa tudi na to misli, da bo k službi božji priganjal svojo družino.

Razlaga.

Da je sv. Frančišek prepovedal prisege, temu jo vzrok to, ker je želel, da bi bili njegovi duhovni otroci tako resnični in zvesti v govorjenju in v terditvah, da bi zadostila prosta beseda brez vsake prisege. Saj vsem kristijanom naš božji zveličar govori: „Jaz

pa vam rečem, da celo ne prisegajte, ne pri nebu, ker je sedež božji; ne pri zemlji, ker je podnožje njegovih nog; ne pri Jeruzalemu, ker je mesto velikega kralja. Vaše govorjenje bodi: da, da; ne, ne! kar je več, je od hudega.“ (Mat. 5, 34. 37.) Če se morajo torej navadni kristijani varovati in ogibati priseg, kolikanj bolj udje duhovnega reda, reda spokornikov. Vender je tudi tukaj izjema. Kadar namreč gosposka duhovna ali svetovna prisego terja, smejo in morajo bratje in sestre prisegati; ravno tako v prigodkih, ki so v tem poglavju navedeni; seveda morajo dobro premisliti in poprej prevdariti, preden očitno Boga za pričo kličejo. Zlasti naj se pa varujejo v navadnem govorjenju prisegovanja, in kar je temu enako pregrešno, preklinjevanja in rotonja. Kaj pač pomaga tako gerdo, več ali manj pregrešno govorjenje? Kako more kristijan ali celo tretjerednik ali tretjerednica s tistim jezikom Boga žaliti, s katerim ga časti, hvali in moli, ter ga prejema v najsvetjšem zakramentu? Naj si vsi dobro zapomnijo besede Jezusove, ki pravi: „Resnično vam povem, od vsake besede, katero bodo izgovorili ljudje, bodo odgovor dajali.“ Če bo torej treba odgovor dajati za vsako besedo, koliko ostrejši bo odgovor za vsako pregrešno, za rotenje, preklinjevanje, priduševanje in prisegovanje! Naj si globoko v spomin in serce vtisnejo besede velikega apostelja: „Preklinjevalci ne bodo posedli nekeškega kraljestva.“ (1. Kor. 6, 10.) Če se pa kak ud v tem črez dan pregreši, mu nalaga sveto vodilo za pokoro tri očenaše za vsako prisego ali tej enak greh. To je gotovo dober pripomoček, ker bo opravljanje te pokore vsakega opomnilo in spodbodlo, da bo zanaprej previden v govorjenju. Ke bi vsak preklinjevalec zvečer za vsako kletvino molil tri očenaše, ne bi se ta pregreha širila tako zelo, kakor se dandanes, žalibog, čedalje bolj širi tudi mej Slovenci, zlasti mej mladino, ki misli veliko veljati, če zna dobro preklinjati, rotiti se in priduševati.

Naposled opominja sv. Frančišek vse gospodarje in gospodinjne, ki imajo družino, otroke in posle, da naj jih opominjajo, da bodo natanko držali božje in cerkvene zapovedi, sploh Bogu zvesto služili.

Vidi se iz tega poglavja pa tudi to, da hoče sveti Frančišek, da bi njegovi otroci vsak večer izpraševali svojo vest. V resnici je to potrebno vsakemu, kedor hoče napredovati v dobrem. Naj torej udje tretjega reda, preden gredo spat, vsak večer na kratko premislijo, v čem so se ta dan pregrešili; naj iz serca obžalujejo,

kar so napak storili ali po nemarnosti opustili, in terdno sklenejo drugi dan popolnoma se poboljšati.

Premišljevanja o prečastitljivih ranah svetega Frančiška.

Četerto premišljevanje.

9. poglavje.

Sv. Frančišek se da v svoji poslednji bolezni k sv. Mariji Angeljski prenesti in pri slovesu blagoslovi mesto Asiz.

Gospa Jakoba Setensolijska iz Rima, ki je bila ob svojem času najimenitnša gospa v Rimu ter je sv. Frančiška jako spoštovala, je, dokler je živel in potem ko je bil vmerl, večkrat videla prečastitljive rane, ter jih poljubila z velikim spoštovanjem, ker je prišla iz Rima v Asiz k smerti sv. Frančiška, po božjom razodevanju; in to se je tako zgodilo.

Nekaj dni pred smertjo je bil sv. Frančišek bolan v Asizu v škofovi hiši in z njim so bili nekateri njegovih tovarišev; pa pri vsi svoji bolezni je večkrat pel neke hvalne pesmi Kristusove. Nkega dne mu pravi eden njegovih tovarišev: „Oče, ti veš, da imajo ti meščani mnogo zaupanja v te, ter te kaker svetnika časte. Znali pa bi torej misliti, da, če si res ta, za koger te imajo, bi moral v tej svoji bolezni na smert misliti in rajši jokati, kaker pa peti, ker si tako zelo bolan. Vedi, da mnogo ljudi v hiši in zunaj hiše sliši, če ti, in po tvojem povelju tudi mi pojemo, ker zavoljo tebe veliko oboroženih mož to hišo straži, ki bi se nad nami lahko spodtikali. Jaz toraj mislim“, pravi tisti brat, „da bi prav storil, ako bi od tukaj proč šel in da bi se vsi skup vernili k sv. Mariji Angeljski, ker tukaj mej posvetnimi ljudmi nimamo pravega obstanka.“ Sv. Frančišek mu odgovori: „Predragi brat, ti veš, da ti je pred dvema leti, ko smo bili v Folinju, Bog razodel konec mojega življenja, in tudi meni je razodel, da bo zdaj v malo dneh v tej bolezni moje življenje končano. Pri tem razodevanju me je zagotovil tudi, da so mi odpuščeni vsi grehi in da bom zveličan v nebesih. Do tega razodevanja sem se jokal zavoljo smerti in za-

voljo svojih grehov, po tem razodevenju pa sem tako poln veselja, da se več ne morem jokati. In zato pojem in še bom pel Bogu, ki mi je dal dobroto svoje milosti, ter mi zagotovo obljubil dobroto nebeškega veličastva. Glede našega odhoda od tukaj sem enakih misli, ter mi je ljubo, samo to se zmislite, kako me boste nesli, ker zavoljo bolezni ne morem hoditi“.

Nato so ga bratje vzdignili na roke, pa so ga odnesli spremljevani od množice meščanov. In ko so prišli do neke bolnišnice katera je bila pri potu, pravi sv. Frančišek tistim, ki so ga nesli: „Položite me tukaj na tla in obrnite me proti mestu!“ in ko je tako ležal z obrazom proti Asizu obrnjenim, je blagoslovil mesto z mnogimi blagoslovi rekoč: „Bog te blagoslovi, o sveto mesto, zakaj mnogo duš bo po tebi zveličanje doseglo, in mnogo služabnikov božjih bo v tebi prebivalo in iz tebe jih bo mnogo izvoljenih v kraljestvo večnega življenja.“ In ko je izgovoril te besede, se da nesti nadalje k sv. Mariji Angeljski.

10. poglavje.

Gospa Jakoba Setensolijske vidi prečastitljive rane ter se jih dotakne; pričujoča je tudi pri smerti sv. Frančiška.

Ko so prišli k sv. Mariji Angeljski, so ga nesli v bolniško izbo ter ga k počitku položili. Sv. Frančišek pokliče nato enega svojih tovarišev ter mu pravi: „Dragi brat! Bog mi je razodel, da se bom v tej bolezni na ta in ta dan ločil iz tega pozemeljskega življenja, in ti veš, da bi bila gospa Jakoba Setensolijska, ki naš red tako ljubi in spoštuje, močno vžaljena, ako bi izvedela, da sem vmerl, in da ona ni bila zraven. Daj ji toraj vedeti, ako me hoče še živega videti, da naj nevtegoma pride le-sem.“ Brat odgovori: „Prav praviš, oče! Ker te tako zelo spoštuje, bi se v resnici ne spodobilo, ako bi ne bila pričujoča pri tvoji smerti.“ „Pojdi torej“ pravi sv. Frančišek, „prinesi mi tinto, papir in pero, ter piši, kar ti rečem!“

Ko je vse to prinesel, mu narekuje sv. Frančišek, pisemce na ta način: „Gospé Jakobi, služabnici Najvikšega brat Frančišek, vbožček Jezusa Kristusa, pozdravljenje in družbo svetega Duha v Gospodu Jezusu Kristusu. Vedi, preljuba, da mi je Kristus blagoslovljeni po svoji milosti razodel konec mojega življenja, ki v kratkem pride. Zatorej se podvizaj, če me hočeš najti živega, da prideš k sv. Mariji Angeljski, berž ko dobiš to pismo; zakaj če do sobote ne prideš, ne moreš me več živega najti. In prinesi sabo sukna

ali raševine, da boš vanjo zavila moje truplo, in voska za pogreb. Prosim tudi, da mi prinesi tistih jedi, ki si mi jih dajala, ko sem bil bolan v Rimu.“ — Ko se je pisalo to pismo je Bog razodel sv. Frančišku, da gospa Jakoba že gre k njemu, in da je že blizu samostana in seboj nese vse tiste reči, ki je prosil za nje v pismu. Ko mu je bilo to razodeto, zapove sv. Frančišek bratu, ki je pisal pismo, naj ne piše dalje, ker ni potrebno, ampak na stran položi pismo. Nad tem so se zelo čudili bratje, da pisma ne konča ter ga noče odposlati.

Malo časa potem negdo močno poterka na samostanska vrata, in sv. Frančišek pošlje vratarja, da bi odperl. Ko ta vrata odpre, stoji zunaj gospa Jakoba, najimenitnejša rimska gospa, in ž njo dva njena sinova, ki sta bila rimska svetovavca, spremljani od mnogih ljudi na konjih, in vsi vstopijo. Gospa Jakoba gre naravnost v bolniško izbo in pride k sv. Frančišku. Njen prihod je sv. Frančiška močno razveselil in potolažil, enako tudi gospo, ko ga je živega zagledala in ž njim govoriti mogla. Povedala mu je, kako ji je Bog v Rimu mej molitvijo razodel, da ne bo več dolgo živel, in da bo po njo poslal in prosil za tiste reči, ki je rekla, da je vse seboj prinesla. In tako jih je dala prinesiti sv. Frančišku, ter mu dala jesti. In ko je jedel ter se dobro okrepčal, je ta gospa Jakoba pokleknila k nogam sv. Frančiška ter se oklenila svetih z ranami Kristusovimi zaznamenjanih in olepšanih nog in s tako neizmerno pobožnostjo jih je poljubljevala in se solzami močila, da so bratje, ki so okrog stali, v nji videli v resnici Magdaleno pred nogami Jezusa Kristusa in nikaker je niso mogli proč spraviti.

In naposled čez dolgo časa so jo vzdignili od tam in v stran odpeljali. In vprašali so jo, kako je tako o pravem času tja prišla sè vsemi rečmi, ki so bile potrebne za življenje in za pogreb sv. Frančiška. Gospa Jakoba je na to odgovorila, da je neko noč v Rimu mej molitvijo slišala glas iz nebes, ki je rekel: „Ako hočeš sv. Frančiška še živega najti, pojdi nevtegoma v Asiz, in vzemi seboj tiste reči, ki si mu jih navadno dajala, ko je bolan bil, in tudi tiste reči, katere bodo k pogrebu potrebne.“ „In tako“, pravi, „sem storila.“

Gospa Jakoba je torej tako dolgo tamkaj ostala, dokler se je sv. Frančišek iz tega življenja ločil ter je pokopan bil. Njegov pogreb je sè vsem spremljevalstvom močno počastila ter vse potrebne iztroške poravnala. Potem se je ta plemenita gospa v Rim vernila, kjer je kmalu nato sveto vmerla. In iz pobožnosti

do sv. Frančiška je določila in svojo voljo izrekla, da hoče biti nesena k sv. Mariji Angeljski in tamkaj pokopana, in tako se je tudi zgodilo.

11. poglavje.

Kako je gospod Jeronim videl ter se dotaknil prečastitljivih ran sv. Frančiška, ki poprej ni veroval na nje.

Ob smerti sv. Frančiška niso samo imenovana gosa Jakoba in njena sinova sè vsem spremljevalstvom videli in poljubili njegove prečastitljive svete rane, temuč tudi mnogi meščani asiški. Mej njimi je bil neki dobro znan vitez in imeniten gospod Jeronim z imenom. Ta je močno dvojil in ni hotel verovati, kaker sv. apostelj Tomaž ni hotel verovati na rane Gospodove. Da bi tedaj sebe in druge prepričal je vpričo redovnikov in svetovnih derzno majal žreblje na rokah in nogah in tipal stransko rano očitno. Zato je potem bil stanovitna priča tiste resnice, ter je prisegel na bukve, da je tako bilo, in da jih je tako videl in potipal. Videle so tudi in poljubile prečastitljive sv. rane sv. Frančiška sv. Klara in njene redovnice, ki so bile pričujoče pri njegovem pogrebu.

12. poglavje.

O dnevi in letu smerti sv. Frančiška.

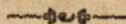
Častitljivi spoznavavec Kristusov, sv. Frančišek, se je ločil iz tega življenja v letu našega Gospoda tisoč dve sto šestindvajset na četrty dan vinotoka, v soboto, in v nedeljo je bil pokopan. Bilo je to leto dvajseto leto njegovega spreobrnjenja, odkar se je namreč pokoriti začel, in drugo, odkar je prejel prečastitljive rane; pet in štirideset let po rojstvu njegovem.

13. poglavje.

O slovesnem razglašenju svetega Frančiška za svetnika.

Sv. Frančišek je bil slovesno mej svetnike prištet leta tisoč dve sto osem in dvajset od papeža Gregorja devetega, kateri je osebno v Asiz prišel, da ga je svetnikom prištel.

To naj bo zadosti glede četrtega premišljevanja.

Sv. Jožefa žalost in veselje.

VIII.

Hudo je po nedolžnem preganjan biti. Že zlobno očitane s krivično besedo človeka v serce zaboli. Še britkejša je, če se komu v djanju krivica dela, če se mu n. pr. premoženje krati, čast in služba jemlje itd. Gotovo naj hujše pa mora serce raniti vnebovpijoča krivica, če je kedo po nedolžnem iz lastne hiše spojen, iz ljubljene domovine pregnan, da si mora mej čisto tujimi ljudmi iskati novega domovja. Kako so nekedaj Izraelci v sužnosti zdihovali po svoji domovini! V življenju svetnikov se krivično pregnanstvo po pravici šteje mej marterniško terpljenje. In kako je moralo v novejšem času — še v sedanjem na oliko tako ponosnem veku — serce kervaveti onim duhovnim, ki so zavoljo nepremagljive zvestobe po nekaterih deželah bili siljeni iti v zapor ali v pregnanstvo! kako se nam smilijo oni redovniki in redovnice, ki so v povračilo za zvesto in nevtrujeno delavnost od sodeželanov nehvaležno pregnani z domačih tal! O to je bitko!

Kedor je tako krivico sam skusil, bo nekoliko razumel in vedel preceniti, koliko je terpelo sv. Jožefa serce v pregnanstvu -- v Egiptu.

Kako težavno je bilo za sv. družino dolgo popotovanje v nepoznano deželo, smo že v poprejšnjem odstavku premišljevali; pa prihod v Egipt ni bil še konec terpljenja, ampak le začetek še hujših britkosti. Spremljajmo sv. Jožefa z Jezuškom in Marijo po žalostnih potih njegovih še dalje in prevdarimo zdaj, kako se mu je godilo v Egiptu.

Od nekedaj so pobožni kristijani radi premišljevali življenje sv. družine v pregnanstvu, in to premišljevanje jim je šlo še skoraj bolj globoko do serca ko katero drugo, kaker lahko razvidimo iz mnogih spisov, ki jih imamo o tem iz svetniških rok. Pri tem se je lahko primerilo, da se je sčasoma zapletlo mej razna sporočila tudi več nezanesljivih reči in neverjetnih pripovedovanj. V sv. pismu namreč ne beremo nikakeršnih sporočil o tem, kaj je sv. Jožef skusil v Egiptu; vse gorjé je s tem ob kratkem povedamo: da je bežal v Egipt in da je tam delj časa ostal. S tem je pa tudi res vse že povedano; zakaj vsakdo si lahko po teh besedah sam premišljeva, naslika prežalostno podobo grenkega življenja v pregnanstvu v taki deželi mej takimi ljudmi.

Meni se zdijo mej družimi te le okoliščine za sv. Jožefa v Egiptu naj bolj britkostne.

Prišel je v čisto tuj neznan kraj, o katerem je pa že marisikaj slabega slišal, zlasti, kako so nekedaj ondod njegove prednike zaničevali in zatirali. Ali bodi si kakerkoli, prebrati si ni smel po svoji volji, da bi bil kam drugam bežal; beži v Egipt! mu je bil odločno angelj zapovedal. — Čem bolj se bliža Egiptu, tem bolj ga skerbi. — Slednjič dospejo po dolgem težavnem popotovanju vsi vtrujeni v odločeno deželo; — z derhtečim srcem prestopi sv. Jožef z Marijo in Jezusom egiptovsko mejo. Toda kam se hočejo djati, kam se obrniti, da bi dobili stanovanje in kaj jesti? Nikjer v celi deželi ne vé za nobenega znanca, za nobenega prijatelja. V lastni zalogi pa tudi ničesar nima, ker so morali tako hitro bežati, da še naj potrebnih reči ni mogel seboj vzeti. Oh kaj bo! Kè bi terpel že sam; ali lakot in pomanjkanje morata terpeti tudi Mati in Dete! Prositi — beračiti je primoran sv. Jožef, če hoče ohraniti življenje sebi in njima; vsaj v začetku, preden si more kaj dela poiskati ni drugega sredstva. To je pa že za navadnega človeka v navadnih okoliščinah jako težko in zoperno opravilo, kaj še le za Jožefa tujca, ki ni znal tamkajšnjega jezika, da bi bil mogel ljudem potožiti in razložiti, kako zelo je pomoči potreben. Gotovo je bil mnogokrat zaničevan in žaljen; tudi zato, ker je bil Izraelec, so mu še menj prizanašali. Iz enakega vzroka tudi dela ni mogel kmalu dobiti; saj tujca sploh najzadnje najemajo, boljši zaslužki so domačinom namenjeni. O, revež je na tujem dvakrat revež!

Ali ko so si slednjič dobili stanovanje, kako borno je bilo! Staro sporočilo pravi, da so stanovali v neki podertiji, v neki stari kleti, nad katero je bila hiša poderta, blizu starega mesta Helio-polja. Od začetka je bilo to stanovanje jako puščobno in tožno; ni bilo ne mize ne stolov, ne postelje in ne družih potrebnih oprav. Kako je bolelo sv. Jožefa, da ni mogel postreči njima, ki ju je ljubil nad vse na svetu! Pozneje se je ondi cerkev sezidala in romarjem je od nekedaj zelo častitljiv ta prostor, kjer se kaže ognjišče, na katerem je Marija kuhala, kraj, kjer je prala itd.

Pa če so si tudi sčasoma stanovanje zboljšali in kaj zaslužka dobili, vendar sv. Jožefu srce še ni bilo vtolaženo. Britko je čutil, da je v pregnanstvu, daleč proč od svoje ljube domovine: o kje je tempelj Gospodov, kje svetišče božje na Sijonski gori! — Grenko je telesno pomanjkanje, a še grenkejše je dušno pomanj-

kanje za tako bogoljubnega Izraelca, kaker je bil sv. Jožef. To vemo iz zgodovine izraelskega naroda. Ko so bili nekedaj Izraelci v babilonski sužnosti, so se milo jokali pri babilonskih vodah. Pa zakaj naj bolj? Sv. pismo nam pravi: spominjali so se Sijona, jeruzalemskega mesta, tempeljna, lepih praznikov in pobožnih svečanosti. „Ob babilonskih rekah, ondi smo sedeli ter se jokali, ko smo se Sijona spominjali“. (Ps. 136, 1.) Gotovo je bil tudi sv. Jožef ožžen in vžaljen, da se je z Marijo vred zjokal, keder sta se pogovarjala o domovini in njima tolikanj dragem svetišči božjem.

Še bolj je bilo versko čutilo žaljeno, ker je videl, kako so Egipčani preslepljeni malikovavci, ki ne molijo le narejenih podob, ampak tudi vsake verste živali, krokodile, voli, mačke itd, in pa koliko čudnih vraž imajo. V sredi malikovavcev živeti, vedno priča biti odurnega malikovanja in družih ajdovskih grehov, to je neprenesljivo za verno goreče serce. Če že sv. Peter terdi o pravičnem Lotu, da je nekedaj v Sodomi toliko terpel zaradi hudobnežev, (II. Pet. 1, 7) in če David toži: „Groza me obhaja zavoljo grešnikov, ki zapuščajo postavo tvojo“ — kako bi se ne pritoževal sv. Jožef, ki je bil pravičniši, kaker vsi pravični stare zaveze?

Vse te in enake neprijetnosti pa je še povikševala negotovost, kako dolgo jih bo treba terpeti. Vsako čakanje je koliker toliko zoperno, posebno pa, če se ne ve, kedaj pride konec. Kedor naprej vidi konec svojih težav, mu je to nekoliko polajšanje, da šteje dneve britkosti in vidi, da jih je čedalje menj; zavest, da bo kmalu konec, mu daje novo serčnost, nov pogum. Sv. Jožef te tolažbe ni imel. „Bodi tam, dokler ti ne porečem“, mu je bil angolj sporočil. Ali bo pa prišel angelj kmalu to povedat, ali še le čez več let, to ostane sv. Jožefu neznano do zadnjega večera. — Za gotovo se ne da skazati, koliko let je bil v Egiptu. Cerkveni učeniki prejšnjih let mnogi (tudi sv. Tomaž Akvinski) terdijo, da je bil sedem let ondi; novejši razlagavci pa dokazujejo iz raznih okoliščin, da pregnanstvo ni terpelo tako dolgo. Pa četudi ni terpelo celo tako dolgo, grenila ga je vedno negotovost, kedaj bo nehalo.

Imel bi zdaj po prvotnem sklepu še popisati, kaj je sv. Jožefa tolažilo in veselilo v taki skrajni britkosti, toda prepričan sem, da sami ne boste kaj posebno veselega pričakovali — iz Egipta. Imel je tam večidel le dneve, o katerih nam sv. pismo pravi, da „niso za nas.“ Vender tako neprenesljiva se nam zdi sv. Jožefa osoda le, če jo samo od človeške strani ogledujemo; če se pa višje popnemo in prevdarimo, v kaki nebeški zvezi je bil sv. Jožef

smemo prepričani biti, da ga Bog gotovo ni zapustil z dušno pomočjo in tolažbo. In kapljica tolažbe iz nebes tem bolj razveseli človeško serce, čem večja je reva, v kateri zdihuje. Tudi ne smemo pozabiti, da je imel vedno pri sebi Marijo in Jezusa. Mnogokrat je Bog celo s čudežem tolažil sv. družinico. So li vsi čudeži resnični, ki se berejo iz dobe egiptovskega bivanja, ne morem soditi, ker sv. cerkev sama ni izrekla o njih odločne sodbe — toliko pa smem reči, da je Bog gotovo sv. Jožefa podpiral v Egiptu z nadzemeljsko močjo, če celo zdaj mej nami čudežno pomaga onim, ki se v zaupljivi molitvi do njega obračajo.

Za eno veliko veselje pa prav zagotovo vem, katero je Bog poslal sv. Jožefu v Egipt. Nekikrat se namreč sv. Jožef vleče k počitku ves vtrujen in v skerbeh zastran prihodnosti — kmalu se mu oči zatisnejo v mirnem sladkem spanju: kar zagleda prelepega angelja iz nebes, — prav tako natančno ga vidi, kakor bi čul — in ta angelj spregovori z nebeško milim glasom: „Vstani, vzemi Dete in njegovo Mater in pojdi na izraelsko zemljo, zakaj pomerli so, kateri so Detetu po življenju stregli.“ (Mat. 2, 20.) S kolikim veseljem je pač vstal, s koliko radostjo Marijo poklical ter vskliknil: „Rešeni smo, spet smemo domov!“ —

Dveh reči naj se vsi žalostni iz te dogodbe učijo. Božjo voljo naj zvesto izpolnjujejo v tistem kraju in stanu, kamer jih je Bog poklical in prejeli bodo mir, kakersnega svet ne more dati; zakaj veselo serce je tudi božji dar, ki se prejema tudi v naj večih nadlogah, ki se pa tako rad izgubi v posvetni obilnosti. Po drugi strani naj pa vsak služabnik božji premisli, da pozemeljsko terpljenje jako hitro mine; kmalu se bomo zadnjikrat k počitku vlegli: prišel bo naš angelj — ne, Jezus sam bo prišel in veselo poreče: „Pojdi, zvesti in dobri hlapec, v veselje Gospodovo, ker si bil v majhinem zvest, te bom čez veliko postavil!“

Življenje svete Elizabete Ogerske,

deželne grofinje turingijske,

patrone tretjega reda svetega Frančiška.

22. poglavje.

*Kako je ljuba sveta Elizabeta slovo dala svetovnemu življenju in
vmeknivši se v Marburk tam sprejela obleko častitljivega
svetega Frančiška.*

Deželni grof Henrik je bil zvest svoji besedi. Sè spoštljivim in ljubezni polnim vedenjem je cel čas, kar je Elizabeta pri njemu ostala na Vartburku, skušal zbrisati spomin na krivice, ki jih je bil prej storil. Skerbel je, da so se ji skazovale vse časti, ki so se ji spodobile po njenem visokem stanu. Tudi ji je pustil popolno slabodo za nje pobožne vaje in dela kerščanske ljubezni, ki se jih je lotila zopet sè staro gorečnostjo. Ob tem času menda je bilo, ko je ustanovila bolnišnico svete Marije Magdalene v Goti, kar je namerjala že ko je Ludovik še živ bil, pa do tedaj ni mogla zveršiti. Kaker nekedaj tako je tudi zdaj ljubezen do bližnjega izpolnjevala ves čas, ki ga ni že molitev in sveto premišljevanje zavzemalo. Ko vdova ni bila prisiljena očitnih slovesnosti se vdeleževati; vmikala se je torej vsem shodom in veselicam imenitne gospode na dvoru, ker je dobro vedela, da morajo take reči podložni plačevati s potom in kervavimi žulji. Više ko izkazovanje velikašev tega sveta je cenila ponižnost vbožcev božjih ter skušala tem se pridružiti po zadovoljnem vboštvu. Ali tako njeno življenje je bilo prebritko očitane posvetnim dušam; ni bilo torej drugači mogoče, kaker da je čedalje bolj zopet oživelo sovraštvo tistih hudobnih dvornikov in nevrednih vitezev, ki so bili že njeno otročjo mladost in potem prve čase njenega vdovstva s toliko britkostmi napolnili. Ker je ona zaničevala bogastvo in veselice, zaničevali so oni njo. Ni se jim vredno zdelo obiskovati je ali govoriti z njo, keder bi se bilo spodobilo, in če jo je kateri po naključju srečal, je porabil priliko, da jo je zasramoval na glas, da je bedasta in norica. Ona pa je prenašala tako žaljenje veselega serca in tudi z obraza ji je sijal mir in srečna vdanost njene duše, kar pa zopet ni bilo prav njenim sovražnikom. Prederznili so se ji očitati, da je že pozabila smert svojega moža, ter se vdaja neprimerni veselosti. „Nesrečni!“ pravi neki pisatelj tistega časa, „oni niso vedeli, da je imela tisto ve-

selje, ki ni dano brezbožnim“. Celo staro kneginjo Sofijo so obrekovavci zopet vedeli podpihati, da je tudi ona ji začela očitati take reči; ali Elizabeta se ni dala motiti, zakaj Gospod, kateri ji je bil vse edini, on je videl njeno serce.

Od druge strani pa so pobožne in v resnici modre duše, ki so jo poznale, dobro vedele ceniti njeno ponižnost ter se ji čudile. Došla ji je v tem času mej drugim tolažba naj slajša kerščanski duši, obramba naj mogočnša za krivo sojeno žensko. Z visokosti svetega rimskega sedeža, ki je bil takrat varno pribežališče slabotnim in preganjanim, je pokrepčala in počastila jo očetovska in prijateljska beseda. Tisti kardinal Hugolin, ki smo ga videli ko posredovavca mej njo in svetim Frančiškom Asiškim, je, postanši papež pod imenom Gregorja IX., ko je slišal njeno nesrečo in njeno neomahljivo zvestobo na potu božjem, pisal ji več pisem, polnih apostolskih tolažeb. Spodbujal jo je sè zgledom svetnikov in obljubami večnega življenja, da naj ostane stanovitna v zderžnosti in potrpežljivosti; zaterdil ji je, da naj vvanj stavi vse zaupanje, ker je ne bo zapustil nigdar, dokler bo živel, nasproti, vedno jo bo imel ko svojo hčer, od tistega trenutka je sprejeta ona in vse njeno premoženje pod njegovo posebno varstvo. Ob enem ji je dovolil cerkev in pokopališče za njeno bolnišnico svete Marije Magdalene v Goti. Naposled je vzkazal ta ljubeznjivi in čujoči oče mojstru Konradu iz Marburka, ki je ves čas bil papežev pooblaščenec za nemško deželo ter je ravno tedaj se imel verniti v Turingijo, da naj zopet in še bolj posebno kaker prej v svoje duhovno vodstvo sprejme kneginjo Elizabeto ter jo ob enem brani pred vsemi, ki bi jo skušali preganjati.

Bodi si, da je to spodbujevanje vesoljnega očeta vseh vernih njenemu pogumu novo povišanje dalo, bodi si, da je slušala le čudovito milost božjo v serce ji vlito, prišla ji je misel in silovito hrepenenje po bolj popolnem, še bolj Bogu vdanem življenju. Res se je bila že otergala, koliker je bilo mogoče, izkazovanju in veseliam svojega stanu, ali to ni bilo zadosti njeni novi gorečnosti; njena duša je bila še v premnogi dotiki sè svetom in ta svet ji je bil zopern. Dolgo je premišljevala o vseh načinih življenja, ki se dajo izvoliti, da se človek bolj prikupi Bogu, dolgo je izbirala mej raznimi vodili samostanskimi, ki so bila tedaj znana, in samotnim življenjem zaperte; spomin in zgled častitljivega serafina Asiškega, katerega hči je že bila ko spokornica tretjega reda, pa je zmagal v njenem sercu; čutila je v sebi ravno tisti pogum, ravno tisto ljube-

zen do Boga in do vboštva kaker on; sklenila je njegovega vodila se poprijeti v vsi njega prvotni ostrosti ter kaker on in njegovi prvi učenci zapustivši vse premoženje iti prosit od hiše do hiše, kar bi ji bilo treba za življenje. Ta sklep je povedala mojstru Konradu ter prosila njegovega privoljenja. Ali previdni mož ji je odrekel z nejevoljo ter jo ostro pokregal prepričan, da ji njen spol in njena slabotnost prepovedujete tako življenje. Ona je silno jokala, da se ji ne dovoli; ali ker se mojster Konrad ni dal omečiti, pravi odhajaje: „Dobro! boste videli; jaz bom nekaj naredila, česar mi ne boste mogli braniti.“

Ko je torej videla, da za ta trenotek ne more premagati vpiranja Konradovega, skuša po drugem potu vstreči svoji gorečnosti. Deželni grof Henrik naj si je kar koli mislil o življenju in nagnjenju svoje sname Elizabete, po zunanje ji je skazoval spoštovanje in ljubezen, kaker ji je bil obljubil pred koščicami svojega brata. Zanašajoč se na to njegovo blagovoljnost, ga prosi Elizabeta, potem ko je že blizu eno leto zopet preživela na Vartburku, da bi ji odkazal prebivališče, kjer bi bila popolnoma Bogu in sama sebi prepuščena ter je nič ne bi motilo v delih pobožnosti in ljubezni. Ko se je Henrik o tem posvetoval z materjo in bratom, ji odstopi ko vdovščino mesto Marburk v Hesiji, ki je bilo pa tedaj še majhin terg, se vso okolico in dohodki, ki jih je prinašalo državi. To naj bo do smerti njena last. Polna hvaležnosti je priserčno se zahvalila devérju in tašči rekoč, da delajo za njo več ko zasluži, za njene potrebe je poskerbljeno s tem črez in črez zadosti. Deželni grof pa je obljubil, da ji pošlje še poverhu 500 mark srebra za perve potrebe, ko se tje preseli.

Mojster Konrad sè vsem tem menda ni bil prav zadovoljen, ker je pisal papežu, da je Elizabeta proti njegovi volji za njim šla v njegov kraj; silno vpiral pa se vender ni, in Elizabeta je porabila priložnost njegovega odhoda, da je tudi ona zapustila Turingijo, ter sè svojim duhovnim očetom vmeknila se v mesto, katero je njeno ime potem s tako čisto in lepo slavo obdalo.

V Marburk prišavši je po nasvetu Konradovem izvolila urednike, ki so imeli v njenem imenu očitne opravke voditi; ali ker je bil kraj, kaker smo rekli, tedaj še jako majhin in celo v neko drugo vas v faro, ni mogla Elizabeta najti nobene hiše, kjer bi bila z otroci in služabnicami sama stanovala. Obernila se je torej v neko vasico, eno uro od Marburka, Verda po imenu, kjer je našla neko zapuščeno, poderto kočo, ki si jo je izvolila za stanovanje, dokler

bi se ji kako kaj preskerbelo v Marburku. Ta kočica menda že ni imela strehe več in okna in vrata so bile odperle luknje, ki jih je Elizabeta sè služabnicama nekoliko zamašila sè zelenjem, kar je pa ni varovalo pred soncem in vetrom. Da se je vmeknila slabemu vremenu, je morala počeniti pod stopnjice ali pa pod ognjišče. Tukaj si je napravljala sama vbožno hrano, kaker je ravno znala; dim je veliko težavo delal njenim očem. Ali vse to je terpela veselo ter mislila na Boga.

Mej tem si je dala narediti v Marburku majhino kočico iz lesa in gline, prav blizu frančiškanskega samostana, in ko je bila gotova, je šla tje z otroci in služabnicama Gudo in Izentrudo. Ker ji je pa izpovednik na vsak način prepovedal to storiti, kar je želela, da bi bila namreč stopila v drugi red svetega Frančiška in od hiše do hiše prosila kruha kaker redovnice svete Klare, zato se je hotela vsaj, koliker ji je mogoče bilo, približati temu življenju, ki se ji je zdelo zgled evangelijske popolnosti. Videli smo, kako je bila, ko je še živel soprog njen, v tretji red svetega Frančiška stopila. Zdaj pa je sklenila, da hoče temu pridruženju dati nekak nepreklicen in slovesen značaj, hotela je storiti obljubo tega reda kaker redovnice po samostanih in slovesno ponoviti obljubo čistosti, pokorščine in popolnega vboštva, kar je bila obljubila v sercu že tolikrat. Mojster Konrad je poterdil njen namen, samo da ji je dopovedal, da ji obljuba vboštva ne sme vzeti, kaker je ona hotela, pravice slobodno obračati dohodke, ki so ji prihajali od dote njene in od dežele, ki ji jo je prepustil knez Ludovik, temuč, da jih ima obračati sama polagoma za podporo vbozim kaker tudi, da poplača neke dolgove, ki jih je bil zapustil soprog njen. Vender se je imela v duhu odpovedati ne le tem, temuč vsem dobrotam in nagnjenjem tega sveta tudi najbolj opravičenim. Da bi tako mogla premagati ne le svet, temuč tudi samo sebe, je vedela Elizabeta, da ji je treba več ko lastna terdna volja, več ko zgled zavetnika njene svetega Frančiška, ali drugih svetih duš, ki so hodile pred njo po tej poti; vedela je, da ji je treba najprej milosti z nebes in prosila je je pri Bogu z nenavadno gorečnostjo skozi več dni pred svojo redovno preobleko. Pripovedovala je svoji prijateljici Izentrudi, da prosi Boga brez nehanja za tri darove: najprej popolnega zaničevanja vseh posvetnih reči, potem poguma, da bi se ne zmenila za krivice in obrekovanje, naposled in najbolj, pomanjšanja prenezerne ljubezni do svojih otrok. Ko je dolgo časa v ta namen molila, pride nekega dne bliščeča se veselja, ki ni bilo več

veselje tega sveta, k svojima tovarišicama ter jima pravi: „Gospod je vslišal mojo molitev. Vse bogastvo in vse dobrote tega sveta, ki sem jih kedaj ljubila, niso nič več ko blato v mojih očeh. Kar se tiče obrekovanja in laži hudobnih, in zaničevanja, ki ga zbujam, to vse me dela srečno in veselo. Moji preljubi otročiči, otroci mojega serca, ki sem jih tolikanj ljubila, ti priserčni otročiči so za me ptujci, tega mi je Bog priča. Njemu jih darujem, njemu jih zaupam; naj dela ž njimi po svoji sveti volji v vseh rečeh! Jaz ne ljubim ničesar več, nobene stvari; jaz ljubim edino svojega stvarnika“.

Navdana s tako junaško ljubeznijo se je mislila Elizabeta dovolj pripravljeno, da ponovi svoje obljube ter sprejme obleko posvečeno po njenih častitljivih zgledih svetem Frančišku in sveti Klari. „Ako bi mogla najti“, tako je rekla, „obleko bolj vbogo, kaker je Klarina, izbrala bi si jo, da bi se potolažila zato, ker ne morem vstopiti popolnoma v njen sveti red; ali jaz ne vem zanjo“. Izvolila je za ta sveti obred kapelico, ki jo je bila podarila manjšim bratom, in veliki petek. Ta dan je bilo, ko je bil Jezus Kristus vsega oropan iz ljubezni do nas na križ pribit, in ko altarji oderti in goli kaker on verne opominjajo najvišje daritve; ta dan je bil, ko je tudi Elizabeta od svoje strani vsega se htela znebiti in pretergati poslednje vezi, ki so jo še vezale na zemljo, da bi tolikanj lažje hodila za ženinom svoje duše po poti vboštva in ljubezni. Ta sveti dan torej je vpričo svojih otrok, prijateljic in nekaterih frančiškanov položila svoje svete roke na razkriti altarni kamen ter prisegla, da se odpove svoji lastni volji, svojim starišem, svojim otrokom, svojim sorodnikom, vsemu skazovanju in veselju tega sveta. Mej tem ko je mojster Konrad bral sveto mašo, brat Burkhart, gvardijan frančiškanski v Hesiji, Elizabeti odstriže lase ter jo obleče v sivo redovno obleko in prepaše s konopcem, ki je ločilno znamenje redov svetega Frančiška. To opravo je ohranila, hode po verhu vedno bosa, notri do smerti. Da zbriše vse spomine svoje negdanje časti je rabila od tega časa nadalje pečat s podobo neobutega frančiškana namesti garba svoje družine ali soproga svojega.

Ko je tako sprejela redovno obleko, potem je imela najprej odpraviti od sebe otroke, ki si je očitala, da jih ljubi tako strastno. Sinka Hermiana, pervorojenca in dediča držav očetovih, ki je imel že šest ali sedem let, je poslala na grad Krajeburk, da bi se tam učil in izrejeval, dokler bi sam mogel nastopiti vlado. Tje je

šla najberž tudi Elizabetina stariša hči Sofija; mlajšo, Jerdrut, ki je imela še le komaj dve leti, pa je dala v nunski samostan v Altenberk pri Veclarju. Vse se je čudilo, da se daje tako majhino dete v tako vbožen samostan, ki ni bilo dolgo, kar se je vstanovil. Mnogi so to Elizabeti tudi naravnost očitali; ali ona je odgovarjala le, da sta se tako zmenila z ranjcim soprogom, ko se je ločil, preden je bilo dete še rojeno. „Bog nama je dal to misel,“ tako je rekla, „da sva izvolila le-ta samostan; zakaj on hoče, da naj moja hči pomaga tej sveti hiši k duhovnemu in časnemu napredku“.

Tako je torej Elizabeta doveršila svojo daritev, ločila se je še življenjem popolnoma; nič ji ni ostalo več, čemer bi se bila mogla odpovedati, vse je bilo mrtvo za njo na tem svetu; dva in dvajset let je imela, pa je mogla reči z aposteljnom; „Živim, pa ne več jaz; živi v meni Kristus.“ (Gal. 2, 20).

Ali ravno tu je svet in kralj tega sveta, ki jo je vedno preganjal s svojim sovraštvom, prežal, da podvoji napade in sramočenje. Le en glas je bil mej velikaši in modrijani tistega časa, da so zasmehovali nevesto Kristusovo in očitno jo obsodili, da nori. In niso se motili, zakaj ona je spregledala in objela v celem nje obsegu norost svetega križa.

Kar se je govorilo tedaj na turingijskem dvoru, to so ponavljali brez skerbi pogosto mnogi, ki so brali ali slišali njeno življenje ter se jim je dopadala mnoga prijetna in pesniška poteza njenih prvih let, z nejevoljo pa so se obrnili proč od tega odločilnega verhunca njenega življenja. „Kaj!“ tako je pač mnogi govoril, „tako mlada še, ki je imela še toliko dolžnosti izpolniti, toliko poštene sreče uživati, pa si gre izvolit tako življenje! pa si gre nakladat tako nepotrebne bolečine, ter se odtegne skerbi za svoje otroke, in vsem dolžnostim svojega življenja!“ Ali kedo bo našteval vse to in tako prazno umovanje, ki je ž njim tako bogata posvetna modrost, ona, ki ne zna kaker obrekovati vse to, kar je povišano nad njeno sebičnost in slabost.

Kristijani! take pač ne bodo naše misli o pogledu na zmago te kerščanske junakinje. Ker smo preslabi, da bi za njo hodili, zato še nismo tako slepi, da se ji ne bi čudili. Poklonimo se še svetim spoštovanjem pred temi skrivnostmi ljubezni božje, pred to popolno pokorščino do slovesnih besed zveličarjevih: „Ce pride kedo k meni, pa ne sovraži očeta svojega in matere, in žene in otrok, in bratov in sester, in tudi lastne duše, ta ne more biti moj učenec.“ (Luk. 14, 26).

Da jo svet zasramuje in zaničuje, kedo se bo temu čudil, zakaj, kaker Kristus, tako je tudi ona premagala svet. Notri od zibel se je krepko in plemenito vojskovala ž njim. Ne od daleč in dobro zavarovana se je lotila tega boja, temuč v sredi mej njegovimi napadi in stoterimi zanjkami. V prvi mladosti, ko se dušne oči komaj odpirati začno, ko se zato mnoga napaka še lahko spregleda, že takrat je osramotila vse napačno sramovanje, vse predsodke in laži svetá. Odrekla je svetu pravico do sebe, ni se podverгла njegovim zakonom, kljubovala je njegovemu obrekovanju. Premagala ga je povsod in vselej; premagala v svitlobi bogastev in dvorskem skazovanju, kaker v grenki lakoti in siročini; premagala v najslajšem in najbolj opravičenem serčnem nagnjenju, kaker v najterjih poskušnjah, v zapuščenosti, v edinščini, v smerti. Ne zakonski zvezi, ne materinemu naročju, ne dobremu imenu, temu poslednjemu blagu pozemeljskemu, ničemer na nji ni svet prizanašal. Ako se zdaj vmika temu sovražniku, vmika se mu, ker je zmagaje končala boj. Še vsa dete je stopila na bojišče, zdaj ga zapušča, ko je sovražnika poderla, poterla. Zdaj, ko je pod noge spravila kačo osramočeno, bodi ji dovoljeno odložiti orožje ter v naročju skrivnostnega veselja vboštva in pokorščine pričakovati dne večne slave.

23. poglavje.

O velikem vboštvu, v katerem je živela ljuba sveta Elizabeta, in kako je rastle v ponižnost in vsmiljenju proti vsem ljudem.

Ko je bila Elizabeta sama sè svojim Bogom, je htela, da najbo radovoljno vboštvo, katero si je naložila, tako resnično in popolno kaker le mogoče. Obračala je torej vse dohodke, ki si jih je morala na povelje Konradovo po imenu prideržati, v podporo vbozim in dobrotnim napravam. Ker od izpovednika ni mogla dobiti dovoljenja, da bi si prosila kruha od hiše do hiše, sklene z delom svojih rok si služiti živež. Ali ona ni znala drugega ko presti, pa še ne prediva, temuč le volno. Naročevala si je torej volne, koliker ji je bilo treba, iz samostana Altenberka, ter spredeno pošiljala nunam nazaj; te so ji delo plačevale z denarjem, pa dostikrat ne prav po zasluženju. Ona pa je nasproti silno vestna bila pri izvrševanju tega dela. Ko je enkrat naprej dobila plačilo za neko mero volne, ki jo je imela spresti, pošlje mojster Konrad ponjo, da naj gre ž njim iz Marburka v Ajzenah. Ko je videla, da torej ne

more dodelati, pošlje to malo volne, kar je je še bilo nespredene, v samostan nazaj z enim kolonjskem penezem, da se ji ne bi očitalo, da je več vzela, kaker je zaslužila. Sicer pa je delala s toliko pridnostjo, da ni nehala presti celo, ko jo je silila slabost in bolezen, da je morala v postelji ostati. Tovarišici ste ji iztergale preslico iz rok, da bi si prizanašala; ali tudi po tem ni htela počivati brez dela; skubla in pripravljala je volno za prihodnjič. Od svojega pičlega zaslužka si je pritergovala zmirom toliko, da je imela za kako ponižno darilo za cerkev; z ostalim si je oskerbovala svoj slabi živež. Nič ni bilo grobejšega nič mlednišega od nje hrane. Ako se ji je ponudila kaka okusniša in boljša jed, ni je pokusila nigdar, temuč naravnost odnesla vbozim svoje bolnišnice. Pri tem pa ni zanemarjala svetov kerščanske previdnosti; prosila je svojega zdravnika, naj ji natanko naznani dovoljeno mejo zderžnosti, da si ne bi s pretiranjem nakopala bolezni, ki bi jo ovirale, da ne bi mogla Bogu prav služiti, za kar bi on oster odgovor terjal; sicer pa je bila prav pogostoma bolna. Jedla navadno ni drugega ko naj priprostejše sočivje kuhano na sami vodi brez soli. Pripravljala si je to sama, kaker je vedela in znala. Mej temi malimi domačimi deli je povzdigovala vedno v molitvi ali premišljevanju dušo in tudi oči h Bogu; dostikrat se je celo zgodilo, da je bila tako zamišljena in v se vtopljena, ko je bila sama doma ter si je kuhala svoje vboge jedi, ali pa grela se pri ognju, da ni opazila, ko so ji zasmodile iskre ali óglije obleko, dasiravno je tovarišice, ko so domov prišle, smrad skoraj zadušil.

Obleka njena je bila primerna hrani. Suknjo je imela iz grobega, ne barvanega sukna, kaker so jih tedaj le kmetiški in drugi vbogi ljudje nosili. Ta suknja, zlasti na rokavih vsa raztergana, je bila zakerpana sè zaplatami raznih barev in z grobim konopcem stisnjena okoli života. Plašč je imela iz ravno takega sukna, kaker sukno, pa ko ji je prekratek postal, ga je podaljšala s kosom druge barve. Nabirala je pridno zaplate sukna najrazniših barev, kjer koli jih je dobila, da si je mašila ž njimi sama razporke in prežgane luknje na obleki, kar se ji seveda ni prav mojstersko obnašalo, ker ni znala dobro šivati. Vender se ni bala izhajati v taki obleki, kar je še vedno bolj vterjevalo misel, ki so jo posvetni ljudje o nji imeli, da je namreč nora; nekatere pobožne duše pa so videle v nji drugo sveto Klaro. Pa tudi to grobo obleko je dostikrat slekla ter dala vbozim, tako da je ostala komaj pokrita ter je morala v velikem mrazu po zimi doma pri ognjišču ostati, da

se je grela, ali je pa v posteljo se skrila mej dve odeji, ki se je pa komaj mogla zaviti vvanji, ter je rekla: „Tukaj ležim kaker v svoji trugi“. In ta nova britkost je bila zanjo studenec novega veselja.

V sredi vsega tega pritergovanja ni izgubila prijetnosti svojega značaja, niti priljudnosti in skrajne vseobsežne dobrote, ki jo je vedno lepotila. Od prve mladosti se je družila Elizabeta najrajši z vbozimi in ponižnimi in zdaj v svoji pobožni samoti je izkazovala ne le gospodičnoma, ki ste ostale pri nji, temuč tudi deklam, ki jih ji je dal mojster Konrad, ginljivo priserčnost. Nigdar ni pustila, da bi ji dajala katera od njih, kaker nizkega rodu je bila, kak častni naslov, ali da bi jo bila klicala kako drugači kaker po nje kerstnem imenu Elizabeta; tudi tikati so jo morale, kaker bi bila ena izmej njih, ali njim podložna. Skušala je celo sama služiti jim, bolj ko da bi bile one nji služile. Rada je namesti njih posode in drugo pohištvo pomivala in čistila; se je že kako zmislila, da jih je poslala po kaj ter sama doma slobodno se mogla prijeti tega dela, služabniškega pred svetom, pa pozdignjenega pred očmi božjimi po tako veličastni ponižnosti; in ko so prišle nazaj, so našle, da je gospa sama opravila njihovo delo. Ko je skuhala ž njimi, kaker smo videli, jih je vzela seboj k mizi ter hotla celo, da naj jedo ž njo iz ene sklede. Enkrat ji je zato rekla ena od njih osramočena po ponižnosti kneginje, ki je bila malo prej tako mogočna: „To je res, gospa, da si s takim vedenjem proti nam veliko zasluženje nabirate; ali pri tem zabite, v koliko nevarnost nas pripravljate, da bi se namreč napihovale prevzetnosti, ker sedimo pri vas in jemo z vami.“ Na to je odgovorila kneginja: „Ah! keder je tako, mi moraš iti sest v naročje,“ in hitro jo je objela in posadila, kaker je rekla.

Poterpežljivost njena in ljubezen je bila nad vsako poskušnjo; nič je ni moglo razdražiti ali znamenje nezadovoljnosti spraviti iz nje. Govorila je dostikrat in dolgo sè svojimi tovarišicami in nebeška sladkost in veselost njenega serca se je razlivala obilo v teh priserčnih pogovorih, ki niso bili malo koristni poslušavkam za zveličanje. Ni pa mogla terpeti, da bi se izgovarjale vpricho nje ničemerne in lahkomisljene ali jezne in nevoljne besede; ona jih je vstavila vedno rekoč: „Kje pa je zdaj naš Gospod?“ ali kaker sveti Bonaventura sporoča te besede: „Kje ni Gospoda?“ Pokregala je vse, ki so se tako pregrešili, z resnostjo polno ljubezni in sladkosti. —

V sredi tega življenja, na videz tako terdega in poniževalnega

pa tako častitljivega pred Bogom in tako bogatega neizrekljivih radosti za te, ki so se mu popolnoma vdali, Elizabeta ni mogla pozabiti tega, kar je bilo v njenih očeh za skerbjo za zveličanje svoje duše prva in edina naloga njenega pozemeljskega življenja, podpirati svojega vbogega in terpečega bližnjega. Ko je raztergala vse posvetne vezi, vse darovala, da bi tolikanj bolj gotovo dobila Jezusa v nebesih, ni mogla zanemarjati njegovih terpečih udov raztresenih po zemlji. Ne le, da je prepustila vbozim ves vžitek svojega premoženja, tako, da si ni prihranila za naj večje potrebe svojega lastnega življenja, vedno jo je kaker v njenih mlajših letih sililo njih terpljenje ž njimi terpeti in zdraviti rane njih telesa in njih duše. Komaj je bila prišla v Marburk, že je bila njena prva skerb, da je dala zidati bolnišnico, katero je posvetila spominu svetega Frančiška Asiškega po naročilu papeža Gregorja IX. Ta papež je bil ravno svetnikom prištel serafinskega moža ter je o priložnosti prenesenja njegovega telesa poslal njegovi kraljevi, nevstrašeni posnemavki Elizabeti dar še bolj dragocén kaker je bil tisti stari plašč, ki ga je sprejela pred leti s toliko hvaležnostjo; to so bile namreč nekatere kapljice kervi, ki je bila pritekla iz njegove persne rane. Elizabeta je spréjela ta dar s tistim duhom, kaker ga ji je papež poslal, ko novo zastavo njenega združenja ž njim in njene ljubezni zanj, ki je mej vsemi ljudmi do tedaj naj bliže hodil za božjim odrešenikom. Ona pa ni vedela, kako bi bolj počastila ta sveti ostanek, kaker da ga je postavila v pribežališče siročine človeške, kateremu je posvetila svoje življenje, koliker ga ji je bilo še odločeno od Boga. Ko je bila dodelana tista bolnišnica, je sprejela v vanjo, kar je bilo največ mogoče bolnikov. Potem je vsak dan, spremljana od svojih dveh zvestih prijateljic in redovnih sester Gude in Izentrude hodila tje ter po cele ure stregla bolnikom, zavezovala jim rane in podajala zdravila, zlasti pa tolažila jih s prelubeznjivim opominjevanjem primernim telesnemu in dušnemu stanu vsaketerega. Ali ne le tolažnica je bila vbozim, temuč tudi njih služabnica; nobena služba ji ni bila prezoperna, pretežka, prenizka; zakaj vsaki bolnik je bil zanj živa podoba nebeškega ženina njene duše. Za tiste bolnike, ki so se vsem najbolj gnjusili, je skerbela s posebno ljubeznjivostjo, tem je služila v najnižjih rečeh. Z ljubeznjivo zaupnostjo jih je božala in poljubljevala njih uljesa in grozovite rane. Kar ljudje pomnijo, se ni še videla tako čudovita zmaga nad vsako vpornostjo telesnih počutkov niti toliko združenje gorečnosti in stanovitnosti v tako ponižnem in težkem

opravilu. Vsakedo se je moral čuditi takemu življenju, ki si ga je popolnoma prostovoljno izvolila kraljeva hči, komaj 22 let stara, življenju, katerega zgodbe svetnikov do tistega časa še nimajo zgle-da; ali duh božji ji je bil vdihnil to sveto silo, ki so ji nebesa ob-ljubljena.

Taka opravila pa ji ne le niso pridobila splošnega sočutja in priterjenja, celo mnogi pobožni ljudje so mislili, da predaleč sega; ali ona je predobro znala premagati samo sebe, kaker da bi se bi-la dala zaderževati ljudskemu ménjenju. Nekega dne je srečala v cerkev gredé vbogega berača, ki ga je vzela seboj ter mu hotla vmiti roke in noge. Ali to pot ji je to opravilo toliko gnjušenje prizadelo, da jo je groza stresla. Da bi se premagala, pravi precej sama sebi: „O ti vreča nečista, ali ti je zoperno? To je kaj sveta pijača!“ In pri teh besedah je izpila vodo, ki je ž njo vmivala, ter rekla potem: „O moj zveličar, ko si na križu visel, si pil jesih in žolč; jaz nisem vredna take pijače; pomagaj mi, da se poboljšam.“

Gobave, ki je pred njimi zlasti groza obhajala skoraj vse lju-di, ker se je njih gnjusna bolezen tako lahko nalezla, te je Eliza-beta ravno zato najbolj ljubila in stregla jim. Vmivala in kopala jih je sama, razrezavala zagrinjala in druge drage tkanine, da jih je brisala ali zavijala vvanje pa kopéli; postiljala jim je sama, po-lagala jih v postelje in pokrivala jih, kaker jih je najbolj mogla. „O! kako smo me srečne“, je rekla nekega dne svojim spremlje-vavkam, „da moremo tako vmivati in oblačiti našega Gospoda.“ Na to ji je odgovorila ena od njih: „Vi, gospa, mogoče, da se dobro imate pri teh ljudeh; ali jaz ne vem prav, če se tudi drugi tako imajo kaker vi?“

Mej tem pa je spoznal mojster Konrad, da jo je vlekla lju-bezen do bližnjega čez meje kerščanske previdnosti, ter ji je pre-povedal dotikati se vredov gobavih in drugih bolnikov, da ne bi tudi ona nalezla njih bolezni. Ali ta previdnost je zgrešila svoj na-men; zakaj bolečina, ki jo ji je prizadela ta prepoved in sila, ki se je storila njenemu ognjenemu sereu, ta bolečina je bila tolika, da se je je lotila huda bolezen.

Sicer pa na telesne bolezni ni omejevala učenka Kristusova svojega vsmiljenja in svojih dobrot; tudi na njih dušno zdravje in k temu potrebne pripomočke nigdar ni pozabila. Mej ljubeznjivo postrežbo jim je pobožno prigovarjala; sè vso skerbjo je pazila, da so vbogi svoje otroke kaker hitro mogoče kerstiti dali, in da so vsi njeni bolniki svete zakramente prejeli ne le na zadnjo uro, te-

muč precej, ko so prišli v bolnišnico. Dasiravno pa je njen zgled veliko moč dajal njenim besedam, vendar je naletela dostikrat, da so se ji vstavljale duše, ki so bile po svoji nesreči slabovoljne in po dolgem zanemarjanju cerkvenih pripomočkov mlačne postale. V takih primerah je znala vso moč kerščanske gorečnosti zediniti z navadno svojo pohlevnostjo. Nekega dne je mej drugimi prišel neki slep bolnik prosit, da bi bil sprejet v bolnišnico. Elizabeta je ravno pred vratni stala z mojstrom Konradom; pri volji je bila z veseljem ga sprejeti, pa le tako če bo začel najprej zdraviti svojo notranjo bolezen v zakramentu svete pokore. Ali slepec, nejevoljen zavoljo bolezní in zavoljo tega opominjevanja, začne preklinjati in prisegati, kaker da so to praznoverske šege. V svetem zavzetju ga zato Elizabeta tako ostro pokrega, da je hipoma skesan pokleknil na tla in pri tej priči se izpovedal mojstru Konradu.

Miloserčnosti svoje pa Elizabeta nikaker ni zapirala mej obzidje te bolnišnice, kjer je tako rada prebivala; hodila je sè svojimi spremljeavkami po kočah vseh vbozih v Marburku in okolici seboj vzemši mesa, kruha, moke in drugih reči, ki jih je delila sama nesrečnim. Z ginljivo radovednostjo je hodila po vseh kotih njih žalostnih prebivališč ter preiskovala njih obleko in postelje, da bi jim mogla pomagati v vseh rečeh, ki jim jih je manjkalo. Razdelila je med nje, kar je skupila za vse svoje drago kamenje, perstane, svilna pokrivala in vse drugo posvetno lepotičje, ki ji je bilo še ostalo ter ga je dala prodati skrivaj. Tudi tam je opravljala najnižje službe, izpolnila jim najmanjše želje, še preden so jih razodeli. — Nekega zimskega dne, ko je vse zmerzovalo, pride na misel nekemu vbozemu bolniku, da bi rad jedel ribe. Elizabeta teče k nekemu studentu, ki je bil tam blizu, ter moli k svojemu nebeškemu preskerbniku: „Gospod Jezus Kristus“, pravi, „ako je tvoja volja, daj mi eno ribo za tvojega vbogega bolnika.“ In glej! ko je nato vode zajela, v resnici dobi notri veliko ribo, ter jo nese urno svojemu bolniku.

Keder je zadela na svojih dobrotnih izhodih na kakega vbožca, čiger siročina ali terpljenje se ji je zdelo vredno prav posebnega vsmiljenja, ali čiger pobožnost ga je toliko bolj posvečenega delala v njenih očeh, take je sprejela ne le v bolnišnico, temuč v svoje lastno vbožno stanovanje, kjer se je čisto darovala v njih postrežbo ter jih jemala k jedi h svoji mizi. Konrad je bil temu nasproti, ali ona mu je odgovorila: „Mojster moj ljubi, pustite mi jih; mislite na moje negdanje življenje, ki sem ga preživela v posvetni

prevzetnosti; zdaj moram živeti z nizkimi. Ta družčina mi donša obilih milosti; pustite mi jih uživati.“

Mej drugimi je sprejela nekega majhinega dečka, ki ni imel ni očeta ni matere več, ter je bil mertvouden že od rojstva, slep na eno oko in verhu vsega tega stanovitno kervotočen ali grižav. To vbogo bitje, zapuščeno in s toliko nadlogami obloženo, je našlo v njej več ko mater; cele noči je prečula pri njemu ter mu stregla v najgnjusnih rečeh obsipaje ga z ljubeznjivostmi, tešeč ga z najprijaznimi besedami. Deček je vmerl; ona pa sprejme na njegovo mesto precej neko dekličko, ki so jo bile gobe tako grozovito zdelale, da nihče v bolnišnici ni hotel iti blizu nje, še od daleč je ni hotel nihče pregledati. Elizabeta pa je šla k nji, ko jo je zagledala, s tako pobožno spoštljivostjo, kaker bi bil Jezus sam, ki bi se ji bil hotel pokazati pod tem boleznj polnim pokrivalom, pokleknila je pred vbogo dekličko, odvezala ji jermence na črevljih ter jo izula, dasiravno se je dete branilo. Potem ji je vmila in zavezala vrede, ji dala zdravila, porezala nohte na rokah in nogah ter se vela do nje tako priserčno, da se ji je kmalu zboljšalo zdravje. Ko jo je bila vzela domov, ji je sama postiljala in cele ure je prebila pri nji, z igrami jo kratkočasila in z besedami polnimi pohlevnosti in ljubeznjivosti jo tolažila. Ali mojster Konrad, ko je izvedel, kaj počne njegova spokornica, je iz straha, da ne bi nalezla njih boleznj, odpravil vse gobave iz njenega obližja ter ji naložil za preobilo mero gorečnosti tako ostro pokoro, da se je tega pozneje ves skesan obtožil papežu. Elizabeta pa, katere nevtrudljive gorečnosti nič ni moglo skerhati, je vzela precej potem drugo dete k sebi, čiger bolezen je bila skoraj ravno tako ostudna, kaker gobe, ter je je gojila s toliko spretnostjo in skušenostjo, kaker jo je je le ljubezen, ta najboljša učiteljica, naučiti mogla. To dete je imela pri sebi noter do svoje smerti.

Vender so pa ostali vedno najljubši nje sercu gobavi; nje je celo nekako zavidala zavoljo boleznj, ki je mej vsemi človeka najbolj ločila od sveta in njegovih ničemernosti. „Oj oče moj!“ tako je rekla nekedaj provincijalu frančiškanskemu na Nemškem, bratu Gerardu, kateremu je poleg mojstra Konrada naj raji zaupala svoje pobožne misli, „oj oče moj! pred vsem drugim bi želela iz dna serca, da bi se ravnalo z meno kaker s priprosto gobavo. Želela bi, da bi se mi naredila kaker za te vboge majhina utica iz slame in sena, pred vrata da bi se obesila ruha za znamenje tem, ki bi mimo hodili, ter zraven postavil panj, da bi se mogla vvanj

vreči kaka miloščina.“ Po teh besedah je izgubila zavednost ter padla v nekako zamaknjenje; mej tem je slišal provincijal, ki jo je vzdignil v naročje, kako je pela svete pesmi, dokler se je zopet zavedela.

Da te čudovite besede Elizabetine pojasnimo nekoliko, moramo ob kratkem povedati, kako se je ravnalo z gobavimi v tistih katoliških časih. Gobe, le-ta grozovita bolezen, je veljala tedaj za nekaj svetega, za dar božji ter nekako posebno odliko, znamenje tako rekoč da je Bog mislil na človeka. Sveta cerkev je vedela najpriserčnišo skerb za te svoje nesrečne otroke združiti s tem, kar je bilo potrebno, da niso okužili zdravih. Znabiti ni nič bolj ginjačevega in slovesnega v njenih obredih, kaker šega imenovana ločenje gobavih (*separatio leprosum*), s katero se je ločil od človeške družbe tisti, ki ga je bila zadela roka božja, na takih krajih, kjer ni bilo posebne bolnišnice za gobave. V pričo njega se je brala črna maša, nato se je blagoslovilo orodje, ki ga je imel rabiti v samoti, in ko mu je vsaki dal kaj vbogajme, potem so ga peljali v procesiji do samotne kočice, kjer je imel prebivati. Na streho te kočice je položil duhovnik nekoliko persti s pokopališča ter rekel: „Bodi mertev svetu, živeč zopet Bogu!“ Nato ga je nagovoril s tolažilnim govorom, opominjaje ga veselja nebeškega in duhovnega občinstva sè sveto cerkvijo, ki bo zanj, ko bo v samoti, še bolj molila ko prej. Potem je zasadil lesen križ pred vrata ter obesil nanj panj, da bi noter miloščino metali, kateri bi mimo hodili, in nato so odešli vsi pustivši gobavega samega. Le o veliki noči so smeli gobavi priti iz svojih grobov, kaker je prišel Kristus iz svojega, ter nekoliko dni prebivati v mestih in vaseh, da so se vdeležili splošnega veselja kerščanskega sveta.

Po zgledu svete katoliške cerkve so vsi njeni verni otroci ravno tako ljubeznjivo kaker spoštljivo ravnali z gobavimi. Ljudstvo jim je dajalo najslajša, najbolj tolažljiva imena. Imenovali so jih božje bolnike, ljube božje vbožce, dobre ljudi. Spominjali so se, da govori sveti Duh o Jezusu Kristusu: „Mi smo si ga mislili, kaker gobavega in vdarjenega od Boga in ponižanega“ (Izajja 53, 4.); spominjali so se, da je bil Jezus pri gobavem človeku v gosteh, ko mu je Marija Magdalena noge maznila, da je gobavega Lazarja izbral za podobo izvoljene duše, da se je tudi sam v podobi gobavega dostikrat pokazal svojim svetnikom na zemlji. Tudi to je dajalo tej bolezni neko posebno častitljivost, ker se je bila zlasti po križanskih vojskah z Jutrovega zanesla v ev-

ropske dežele. V Jeruzalemu so bili tedaj posebni redovi, ki so imeli ta namen, da so gobavim stregli. Zlasti pa so jim stregli svetniki srednjega veka z nedopovedljivo ljubeznijo, sveti oče Frančišek Asiški, sveta Klara, sveti Ludovik, kralj francoski, sveta Katarina Sjenska, pozneje sveti Frančišek Ksaverij, sveta Joana Šantalska i.t.d.

Tej častitljivi družbi se je bila pridružila sveta Elizabeta po nepremagljivem kipenju svojega serca proti Bogu, katerega je videla vedno v vbozih osebi. Do tedaj, ko se je imela veseliti z njimi v nebesih, ni moglo na zemlji nič pogasiti ognja sočutja, ki ji je žgal serce, nič polajšati terpljenja, ki ga je terpela njena duša, ko je videla bližnjega v potrebi in britkosti.

Današnji frančiškanski misijoni v Kitaju.

V Jutrovi Aziji je veliko in slavno cesarstvo, ki se imenuje Kitaj ali Kina (bolj prav Čina). To je po starosti prvo na celi zemlji in ima tudi mej vsemi največ ljudi v sebi; po prostoru pa ga le Rusovsko presega. Prebivavci tega cesarstva, Kitajci, so po svoje omikani in vmetalni ljudje; ali pravega Boga jih velika večina ne pozna, še celo besede nimajo v svoji govorici, da bi Boga imenovali.

Sveto katoliško vero so tam prvi oznanjevali sinovi svetega Frančiška pred blizu 600 leti, in sicer ne brez veselega uspeha; ali vojske so prišle in potlačile evangelijsko setev, ko je najlepše poganjala. Dve sto let potem so pristopili mnogi drugi misijonarji ter vnovič začeli truda polno delo. Zopet je obetalo prelep sad. Ali peklenski sovražnik ni imel miru, dokler ni svoje ljuljke zasejal vmes, ki malo da ni popolnoma zadušila dobrega semena besede božje. Prej so bili kitajski cesarji vdani in prijazni katoliškim misijonarjem ter so bolj podpirali ko ovirali njih prizadevanje; nato pa je vstalo preganjanje, ki se je ponavljalo zdaj z večjo zdaj manjšo togoto in okrutnostjo do polovice tega stoletja. Še le v naših dneh se je začelo kerščanstvo zopet lepo razcvetati in širiti, tako da bi se smeli z veselim upanjem ozirati na to široko polje misijonske delavnosti, ako bi le delavcev in denarnih pripomočkov ne primanjkovalo.

Dandanašnji je na Kitajskem, razen škofije v katoliškem por-

tugalskem mestu Makao, 30 apostoljskih vikarijatov ali misijon-skih škofij, v katerih nekaj čez 600 svetovnih in redovnih duhov-nikov pridiga sveto katoliško vero. Vseh katoličanov na Kitajskem pa je zdaj menda kakih osem sto tisoč, kar je seveda še silno ma-lo v primeri sè številom prebivavcev, ki presega 400 milijonov. Še neznansko dosti dela in truda bo treba tedaj, preden bo to veliko ljudstvo pridobljeno Kristusu, in dosti dosti gorečih apostelnov, ki bodo zapustivši domovino in rod, in vse vgodnosti in upe, ki bi jih mogli tukaj imeti, v tako daljne kraje šli oznanjevat evangelij Sinu božjega.

Ali kje se bodo našli taki možje? Največ misijonarjev so do zdaj razpošiljali na vse strani sveta razni cerkveni redovi z Nemškega in zlasti s Francoskega in Laškega, kjer so jim pa poslednja leta brezbožne roparske vlade pograbile samostane in, kar so imeli, ter jih zapodile iz lastne domovine. Šli so seveda večinoma v mi-sijone, katerim je s tem za nekaj časa pomagano. Ali ko bodo po-merli ti ostanki redovnega duhovništva nemškega, francoskega in laškega, za njimi iz imenovanih dežel, če pojde tako naprej, niko-ger več ne bo. Kje se bodo potem jemali katoliški misijonarji? Pri nas, (hvala očetovski obrambi presvitlega našega cesarja Fran-čiška Jožefa, ki nam ga Bog ohrani še mnogo let!) v Avstriji imajo katoliški redovi še pravico, da smejo živeti in množiti se. Prosimo Boga, da bi se pomnožili in okrepčali tako, da ne bi le domačim potrebam mogli zadostovati, temuč obilo delavcev pošiljati tudi po misijonih na vse strani sveta. Mi pa še zlasti red svetega Frančiška, ki je skoraj edini po naših slovenskih deželah, priporo-čajmo ljubemu Bogu, da bi poslal vvanj dosti krepkih, umnih in gorečih mladeničev, ki bi bili pripravljeni sè vso čverstostjo delati za čast božjo ter srečo in zveličanje svojega bližnjega, bodisi doma, bodisi na tujem.

Mladeniči slovenski, ki vam je Bog dal lepih zmožnosti in zra-ven priliko k višjemu izobraženju, kako morete bolje obernuti te dari božje, kaker da se odtergate popolnoma od vseh nizkih teles-nih ozirov ter čisto posvetite izpolnjevanju in učenju tistega svetega nauka, ki more edini človeštvo osrečiti časno in večno? Mladeniči predragi! ali veste vzvišeniši, častitljiviši stan, kaker je stan prave-ga katoliškega redovnika, stan gorečega kerščanskega misijonarja? Verjemite mi, prava zadovoljnost, resnično serčno veselje, ako je kje najti na tem svetu, našel je bo dober redovnik, vnet misijonar v svojem svetem poklicu.

Ali predaleč smo zašli od reči, ki jo napoveduje napis tega sestavka. Vernimo se torej h kratkemu pregledu današnjih misijonov našega reda v Kitaju.

Izmej omenjenih apostoljskih vikarijatov ali misijonskih škofij jih imajo frančiškani sedem; te so:

1. Misijonska škofija Šen-si, ki obsega celo deželo Šen-si, ležečo v severnem Kitaju proti zapadu. Ta dežela ima čez 10 milijonov prebivavcev, mej njimi 20 tisoč katoličanov. Misijonarjev je tam 23. Škof prebivajo navadno blizu mesta Kao-ling-hien.

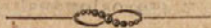
2. Misijonska škofija Šan-si, ki obsega deželo ravno tega imena, proti jutru od prej imenovane. Dežela Šan-si ima 17 milijonov prebivavcev, mej njimi je katoličanov 18 tisoč. Misijonarjev je tam 25. Škof so v glavnem mestu Tai-juen-fu.

3. Misijonska škofija Šan-tung, ki obsega tudi celo deželo tega imena, na jutro poleg prej imenovane, pri Rumenem morju. Dežela Šan-tung ima čez 29 milijonov prebivavcev; katoličanov mej njimi pa je le 9 tisoč; misijonarjev 21. Škofji sedež je v glavnem mestu Tsi-nan-fu.

4—6. Nekako v sredi pravega Kitaja je dežela Hu-pe, ki je razdeljena v tri misijonske škofije: Zapadni Hu-pe sè škofjim sedežem v mestu I-čang-fu; Severni Hu-pe sè škofjim sedežem in alumnatom v mestu Lao-ho-keu; Vzhodni Hu-pe sè škofjim sedežem in alumnatom v glavnem mestu Vu-čang-fu. Vse tri škofije skupaj imajo kakih 18 tisoč katoličanov, misijonarjev pa 27. Prebivavcev ima cela dežela Hu-pe čez 28 milijonov.

7. Na jugu se derži ravno imenovane dežele dežela Hu-nan, ki je razdeljena od lanskega leta na dve misijonski škofiji; Južni Hu-nan sè škofjim sedežem v mestu Hang-čeu imajo frančiškani; Severni Hu-nan imajo španjski avguštinci s Filipinskih otokov. Do lanskega leta pa je bila cela dežela Hu-nan ena sama in sicer frančiškanska škofija, ki je imela 2000 katoličanov in 10 misijonarjev. Vseh prebivavcev je v tej deželi 20 milijonov.—

To so torej tiste škofije na Kitajskem, kjer so frančiškani škofje in misijonarji. Gdor želi tudi o drugih kaj več izvedeti, najde to v nemškem mesečnem listu „Die katholischen Missionen (Freiburg, Herder),“ iz katerega šestega letošnjega zvezka je posneto, kar smo tu povedali.

Slovenski romarji v Rimu.

Dasiravno je gotovo mnogim našim bravcem že od drugod znano, kako so slovenski romarji v Rimu obhajali prvi obče-katoliški praznik svetih naših blagovestnikov Cirila in Metoda, vender si ne moremo kaj, da ne bi tudi mi na kratko povedali, kar smo izvedeli o tej preveseli slovesnosti, v kateri se je zopet tako jasno pokazala posebna ljubezen našega svetega očeta Leona XIII. do vseh Slovenov.

Romarjev je bilo vkupaj okolu 1400; mej njimi največ Poljakov, potem Čehov in Moravcev, obilo tudi južnih Slovenov s Hervaškega, iz Dalmacije, Bosne in Hercegovine. Slovencev iz naših krajev, s Kranjskega, Štajerskega in iz Primorja je bilo vkupaj 84; samo škoda, ker so bili brez voditelja ter niso mogli tako zbrani zastopati našega rodu, kaker so n. pr. Čehi in Poljaki svoje. Ali tolažimo se s tem, ker so tako nekako najbolj vstregli namenu svetega očeta, kateri žele, da naj bi bili Slovenci vsi eno, ter se ne delili preveč po raznih plemenih in jezikih.

Sveti oče so odločili, da naj imajo romarji slovesno službo božjo 3., 4. in 5. malega serpana v stari veliki cerkvi svetega papeža Klemenca, kjer počivajo do današnjega dne kosti blagovestnika slovenskega, svetega Cirila. Ta imenitna cerkev je bila v ta namen prekrasno opravljena. Že dvorišče pred cerkevjo je bilo olepšano z venci in zagrinjali, po verhu pa je bila razpeta plahta, da je delala senco. V sredi dvorišča ste stali podobi svetega Cirila in Metoda iz gipsa okinčani z lepimi cveticami; ob straneh pa je bilo postavljeno šest altarjev za slovenske duhovnike, da so mogli tu maševati v raznih obredih.

Prestopivši cerkvena vrata obstal je človek ter ostermel nad toliko lepoto. Cerkev je že sama na sebi lepa; za te dni pa so jo bili še posebno bogato opravili. Raznobarevni pertjé sè zlatimi robovi so viseli po stenah in sto in sto sveč je gorelo po cerkvi. Veliki altar stoji v njej, kaker navadno po rimskih cerkvah, pod nebom ali baldahinom, ki ga nosijo štirje stebri iz krasnega marmorja.

Tukaj je v nedeljo 3. malega serpana ob osmih zjutraj levovski veliki škof Sembratovič prvi romarjem pel slovesno sveto mašo po gerškem obredu v staroslovenskem jeziku. Mej mašo je bila pridiga, ki jo je imel pomočni škof levovski Silvester Sem-

bratovič v maloruskem jeziku. Popoldne ob šesti uri pa je bila poljska pridiga ter potem latinske večernice, katere je imel Poljak monsinjor Janišeovski, pomočni škof kardinala Ledohovskega.

V ponedeljek, 4. malega serpana, ob osmih zjutraj je imel veliko mašo staroslovensko škof macedonskih Bolgarjev, Nil Izvorov, pridigo pa v ogerski slovenščini duhovnik ostrigomske škofije monsinjor Slotta. Popoldne je prelepo pridigal voditelj čeških romarjev, stari prošt višegradski Večeslav Štule v češkem jeziku.

V torek, 5. malega serpana, na praznik sv. Cirila in Metoda je imel zjutraj ob osmih veliko mašo v latinskem jeziku slavni škof bosenski, monsinjor Štrosmajer, ki je sam tudi pridigal v hervaškem jeziku. Popoldne je bila laška slavnostna pridiga, nato latinske večernice, Te Deum in blagoslov sè svetim rešnim telesom.

V sredo zjutraj, 6. malega serpana, so imeli romarji poslednjo službo božjo pri svetem Klemenu; zopet je škof Štrosmajer imel slovesno veliko mašo in sicer po rimskem obredu, pa ne v latinskem, temuč v domačem hervaško-slovenskem jeziku, kaker je v navadi v nekaterih južno-slovenskih, katoliških škofijah. Pridigali so starološki dekan gospod K o ž u h v naši slovenščini.

Najimenoitniši dan je bil pač v torek, v praznik svetega Cirila in Metoda, ko so sveti oče papež slovesno sprejeli vse romarje. Napovedano je bilo zaslišanje ali avdijencija ob 12 uri o poldne; ali že ob desetih so začeli dohajati romarji v Vatikan, neki peš, večinoma pa so se vozili v kočijah in omnibusih. Ker je bilo dovoljeno k zaslišanju priti razen romarjem tudi vsem Slovenom, ki v Rimu prebivajo, jih je bilo skupaj gotovo do 2000. Sprejetje je bilo v veliki dvorani, ki je nad vhodom vatikanske cerkve svetega Petra. Ta prostor se je odperl romarjem o polu dvanajstih. Notri je papeževa straža švicarska hranila po sredi pot papežu in njegovemu spremljevalstvu. Na desno in levo pa so se vstopili romarji in rimski Slovenci. Vsem se je razodevala na obrazu želja, da bi kmalu mogli videti svetega očeta, namestnika Kristusovega.

O polu ene nastane naenkrat tihota. Sedé na prelepem stolu, ki so ga nesli praznično opravljeni stolonosci visoko na ramah, v beli svilnati obleki z erdečo moceto in erdečo sè zlatom vezeno stolo prikaže se častitljivega oseba papeža Leona XIII., poglavarja vesoljne katoliške cerkve, v sredi obilnega svitega spremljevalstva. Vse pade na kolena, vseh oči so vperte v svetega očeta, ki dele

zdaj na desno, zdaj na levo sveti blagoslov. Ko jih prineso do trona, ki je bil postavljen na koncu dvorane, stopijo sveti oče na tla, gredo po stopnicah h tronu ter sedejo nanj. Na desni jim je bil kardinal Ledohovski, poljski Sloven, vse okrog drugi kardinali, škofje, imenitni duhovniki in mnogi rimski plemenitaši. Ko so vsi ti sedli, stopi pred tron svetega očeta slavní škof Štrosmajer ter govori v latinskem jeziku v imenu vseh slovenskih romarjev prelep nagovor do svetega očeta, katerega so poterdili romarji s trikratnim gromovitim pozdravom.

Nato so sveti oče vstali ter odgovorili v čudovito lepem latinskem govoru, ki ga bomo skušali, ako bo mogoče ob enem s nagovorom Štrosmajerjevim v slovenščini podati našim bravcem.

Ko so sveti oče izgovorili, dajo s posebno nenavadno slovesnostjo sveti blagoslov vsem pričujočim Slovenom. Nato začne klicati kardinal Ledohovski odposlanstva raznih slovenskih narodov pred tron, da poljubijo svetemu očetu nogo in roko ter izroče za njih nabran denar in prekrasno izdelana zahvalna in vdanostna pisma. Za njimi so pustili sveti oče, kar je pri takih zasliševanjih celo nenavadno, k poljubu tudi vse druge pričujoče Slovence, in dasiravno jih je kardinal Ledohovski opominjal, naj si prizanašajo, oni so hotli, naj bi mogli do njih vsi romarji ter so ostali v grozoviti vročini, ki je bila notri, do polu štirih, izkazovaje svojo ljubezen in prijaznost ravno tako imenitnim in učenim kaker nizkim in priprostim. Ni mogoče popisati, kako zadovoljni so se vračali ljudje, ko so jim poljubili nogo. Nekateri so se jokali veselja, drugi smejali.

Da je tako dolgo seja v taki vročini (40 stopinj po Reomirju) papeža, 71letnega starčka, silno vtrudila, temu se ni čuditi. Zderžali pa so, ker so hteli pokazati Slovenom svojo priserčno ljubezen, kaker so jih hteli s celo nadnavadno slovesnostjo tega zaslišanja prav posebno počastiti.

Nekaj posebnega je bila tudi tako imenovana „akademija“, ali kaker bi pri nas rekli „beseda“, ki so jo sveti oče našim romarjem napraviti dali v Vatikanu drugi dan, 6. malega serpana. Tam so v pričujočnosti svetega očeta, kardinalov, škofov in mnogih drugih odličnih gostov duhovskega in svetovnega stanu ter obilnega števila romarjev razni učeni možje v pesnih in prostih govorih v raznih slovenskih jezikih kaker tudi v latinskem in laškem častili sv. Cirila in Metoda.

